

PARTER (Antal motparter: 1)

Sökande

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm

Motpart

AA

DOMSLUT

Betalningsskyldighet till staten

AA ska betala en sanktionsavgift om 50 000 kr.

YRKANDEN M.M.

Finansinspektionen har yrkat att **AA** ska betala en sanktionsavgift om 70 000 kr i enlighet med påståendet om överträdelse som framgår av bilaga 1.

AA har bestritt Finansinspektionens yrkande och påstående om överträdelser.

GRUNDER M.M.

Finansinspektionen har anfört att **AA** på värdepappersmarknaden i Stockholm den 23 och 25 juli 2018 har handlat aktier i bolaget Smoltek Nanotech Holding AB (Smoltek). Transaktionerna framgår av bilaga 1.

AA kurshöjande köp av små volymer kan förväntas ha gett falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris på aktien. De utförda transaktionerna är därför otillåtna enligt artiklarna 12.1 a och 15 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk m.m. (MAR) samt 5 kap. 1 § 2 lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till MAR (kompletteringslagen).

AA har inte yttrat sig i tingsrätten avseende de påstådda överträdelserna. Under Finansinspektionens utredning yttrade han sig och anförde i huvudsak följande.

Han har inte haft någon avsikt att påverka kursen med sin handel i Smoltek och anser inte att hans aktivitet kan tolkas på det sättet. Smoltek är ett företag som han var väl insatt i och förståelsen för deras teknik och potential gjorde att han bedömde deras aktie som otroligt köpvärd, även på nivåer som 90 kr, om avsikten är att äga aktien på längre sikt. Han fann inte sin aktivitet som onormal under de omständigheter som vid tillfället rådde i Smolteks aktie, varken avseende pris, tid eller storleksmässigt.

Marknadsaktiviteten som rådde i aktiehandeln med Smoltek kan förklara hur affärer kan ha framträtt som föremål för misstanke. Freefloaten i Smoltek var mycket låg (15 procent) och antalet aktier ute till försäljning var begränsad. Tillsammans med en låg värdering ledde det till att säljposter vid ett flertal tillfällen tog slut vilket skapade ett mycket brett handelsspann innan marknaden återhämtat sig och nya säljare infunnit sig. Köpare som tryckte på köpknappen för att gå in med en post i det skedet hamnade på priset som Avanzas banks köpformulär automatiskt fyllde i åt köparen, med priset av tillgängliga säljorder. Detta bidrar sannolikt till volatiliteten i aktien.

Hans placeringshorisont i Smoltek var i huvudsak långsiktig. Han ägde någon månad efter den aktuella händelsen närmare 3 000 aktier i företaget och avsåg att öka sitt innehav ytterligare. Hans placeringsstrategi var att köpa och sälja på alla nivåer vid olika tillfällen och med olika summor för att justera risk. Viss aktivitet kan ha varit av misstag på grund av tekniska missöden, eller den mänskliga faktorn som resulterar i att fel värden slås in, som att en nolla eller ett kommatecken uteblir eller adderas oavsiktligt. Sådana misstag rättas oftast till och ordern ändras eller tas bort om inget köp redan har gått igenom. Om detta kan ha skett i Smolteks aktie har han inget minne av men det kan inte uteslutas.

Med den vetskapen han besitter om Smolteks värde ställer han sig frågande till varför han ens skulle ha behövt trycka upp dess kurs på konstgjort sätt, då han vid samtliga köptillfällen och kursnivåer funnit aktien exceptionellt köpvärd och vidare uppgång oundviklig.

UTREDNING OCH HANDLÄGGNING

Finansinspektionen har som skriftlig bevisning åberopat bl.a. avsluts- och orderlistor, spreadgrafer, kundinformation och Spotlights handelsregler.

Målet har med stöd av 45 kap. 10 a § första stycket 3 rättegångsbalken avgjorts utan huvudförhandling.

DOMSKÄL**Det finns formella förutsättningar för en prövning av yrkandet**

Den aktuella aktiehandeln ägde rum mellan den 23 och den 25 juli 2018. AA

delgavs ett sanktionsföreläggande med anledning av handeln den 9 mars 2020, vilket är inom den frist om två år från överträdelsen som uppställs i 5 kap. 14 § kompletteringslagen. Vidare gäller att Finansinspektionen får väcka talan vid Stockholms tingsrätt om ett sanktionsföreläggande inte godkänns (5 kap. 21 § kompletteringslagen). Delgivningen av sanktionsföreläggandet får anses ha haft en preskriptionsbrytande effekt även i förhållande till den efterföljande handläggningen i domstol (jfr Stockholms tingsrätts dom den 6 april 2021 i mål B 20330–20 och den 26 januari 2021 i mål B 14216–20). Finansinspektionen ansökte om stämning i målet den 20 april 2021. AA delgavs stämmingsansökan den 17 maj 2021. Det finns alltså formella förutsättningar för att pröva Finansinspektionens yrkande.

AA agerande har utgjort marknadsmanipulation

Av artiklarna 12.1 a och 15 MAR framgår att utförandet av en transaktion, läggandet av en handelsorder eller annat beteende som ger eller kan förväntas ge falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris på ett finansiellt instrument är marknadsmanipulation och otillåtet. Det räcker således att transaktionen, när den genomfördes, kunde förväntas ge falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris. Det krävs inte uppsåt eller oaktsamhet för att en överträdelse ska kunna konstateras. Huruvida transaktionen genomförts med uppsåt eller oaktsamhet kan dock, i begränsad utsträckning, påverka graden av ansvar vid fastställandet av sanktionen. Från förbudet mot marknadsmanipulation har i MAR gjorts ett undantag för fall det är visat att transaktionen utförts av legitima skäl och stämmer överens med godtagen marknadspraxis som fastställts i enlighet med artikel 13 MAR. Godtagen marknadspraxis innebär att praxisen måste vara fastställd av den behöriga myndigheten för handelsplatsen i fråga och vara i kraft vid tidpunkten för gärningen

(se prop. 2016/17:22 s. 407). Den behöriga myndigheten i Sverige, Finansinspektionen, har inte fastställt någon sådan praxis.

I målet är det utrett att det var AA som lade de ovan beskrivna handelsordrarna. Han har visserligen uppgett att det inte kan uteslutas att viss aktivitet kan ha varit av misstag på grund av tekniska missöden eller den mänskliga faktorn, men han kan inte minnas om det kan ha skett vid handeln av Smolteks aktie och har inte lämnat några mer konkreta uppgifter. AA har vidare förklarat att han upplevde sin aktivitet som normal under de omständigheter som då rådde i Smolteks aktie och att hans placeringsstrategi var att köpa och sälja på alla nivåer vid olika tillfällen med olika summor för att justera för risk men att placeringshorisonten var långsiktig. Han har uppgett att han aldrig haft för avsikt att påverka marknaden med sin handel i Smoltek.

Av utredningen i målet framgår det att AA har gjort köp med flera små poster med ett nära tidsmässigt samband samtidigt som han i nära anslutning till köpen har haft större säljorder i orderboken som lades med ett säljpris strax under den kurs köpordern gått till avslut med. Det framgår vidare att den sista köpordern avvek så kraftigt från senast betalda kurs att en intradagsauktion (s.k. Circuit Breaker) aktiverades och att köpordern efter avslut höjde ”senast betalt-kursen” med 11,4 procent. Det framstår enligt tingsrätten som klart att AA handlande syftade till att höja kursen för att underlätta en försäljning på en högre nivå än det som följer av en normal och marknadsmässig efterfrågan i aktien. Det faktum att säljordrarna inte ledde till något avslut påverkar inte den bedömningen.

Tingsrätten anser att det mot denna bakgrund är utrett att AA har genomfört aktiviteter som har gett eller kan förväntas ha gett falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris på aktien. Han har därför överträtt förbudet mot marknadsmanipulation i MAR. Undantaget om legitima skäl m.m. i artikel 13 i MAR är inte tillämpligt. AA agerande kan inte heller anses ringa eller ursäktligt och det föreligger inga särskilda skäl för att avstå ett ingripande mot honom

(se 5 kap. 17 § 1 och 4 kompletteringslagen). Det betyder att AA ska betala sanktionsavgift.

Vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek ska hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till överträdelsens konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet, skador som uppstått och graden av ansvar. Därutöver ska vissa försvårande och förmildrande omständigheter beaktas. Avslutningsvis ska hänsyn tas till den berörda personens finansiella ställning och den vinst som denna har erhållit till följd av överträdelsen. (Se 5 kap. 15, 16 och 18 §§ kompletteringslagen.)

Sanktionsavgiften för överträdelser i form av handel med små volymer som påverkar kursen utan att motsvara verklig förändring av tillgång och efterfrågan, ska som utgångspunkt bestämmas till mellan 40 000 och 140 000 kr. En sanktionsavgift på 70 000 kr utgör normalbelopp vid avsaknad av förmildrande eller försvårande omständigheter, men en helhetsbedömning får göras i det enskilda fallet. (Se NJA 2020 s. 858 ”Enpetarna” I–III, p. 20–22.)

Enligt tingsrätten bör AA agerande betecknas som uppsåtligt, dvs. graden av personligt ansvar är hög. I övrigt saknas såväl försvårande som förmildrande omständigheter hänförliga till själva gärningen. Handläggningen hos Finansinspektionen har dock dragit ut på tiden och det dröjde närmare två år från överträdelsen till det att myndigheten utfärdade ett sanktionsföreläggande och därefter över ett år innan Finansinspektionen väckte talan vid Stockholms tingsrätt. Denna långa tidsutdräkt medför att sanktionsavgiften bör bestämmas till ett något lägre belopp än vad som annars skulle varit fallet (jfr prop. 2016/17:22 s. 225).

Vid en samlad bedömning finner tingsrätten att sanktionsavgiften bör bestämmas till 50 000 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (TR-01)

Överklagande, ställt till Svea hovrätt, ska ha inkommit till tingsrätten senast den 7 oktober 2021. Prövningstillstånd krävs.

Daniel Severinsson